

Günter Keil:
(EIKE Európai Klíma és Energiaintézet)

Energiafordulat, a kudarc majdnem végtelen katalógusa !
(Fordítás német nyelvről)

Aki a német energiapolitika különböző részterületeinek számos kritikus bemutatását és kiértékelését követte, valószínűleg azt a következtetést vonja le, hogy a gazdaságosság, a funkcionalitás és a hasznosság majdnem teljes figyelmen kívül hagyása a megújuló energiatörvény által kikényszerített beruházások területén már nem tekinthető véletlennek halmazának. Egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy a korábbi és a jelenlegi kormány kudarcáról van szó, aminek okai döntően az extrém zöld ideológiában, a tervgazdaság felé való tudatos menetelésben és/vagy a felelős politikusok és az ő minisztériumi bedolgozóik alkalmatlanságában keresendők és találhatók meg. A következő összeállítás a fenti feltételezések alátámasztására szolgál.

1. Már az energiafordulat koncepciótervéneél is megtörtént a legnagyobb tervezési katasztrófa . A jövő legfontosabb villamos energiatermelőjének kikiáltott szél- és naperőművek időjárástól függő és ezért erősen ingadozó teljesítményeinek kiegyenlítéséhez elengedhetetlenül szükséges villamos energiatárolókra „elfelejtettek gondolni”- és ezt a tényt már több mint két éve figyelembe sem veszik. Ezzel az energiafordulat a kezdetektől fogva kudarcra volt ítélve, és minden erre kiadott Euró kárba vészett.

2. A kielégítő vizsgálatok és viták nélkül pánikszerűen meghozott törvényi döntés az atomerőművek bezárásáról csökkentette az alapterheléses áramtermelést. Az áramellátást a legmagasabb megbízhatósággal biztosító állandóan korszerűsített iparág alapos ok nélkül leselejtezésre kerül – az értékmegsemmisítés több milliárd Euróra becsülhető.

Ezzel azonban az összes nagyvonalú bejelentés, amely a CO2 emisszió további jelentős csökkentését nevezte meg az egész energiafordulat központi célkitűzésének- az ún. klímavédelem írott malaszt marad. Már 2011 első félévében elmaradt az energiafordulat ilyen indoklása, de ez az üres érvrendszer továbbra is alkalmazásra került.

A kormányzati cselekvés minőségéről megfelelő benyomást kapunk akkor is, ha figyelembe vesszük, hogy a kiszállásról való döntés az atomerőművek törvényes élettartam hosszabbításáról szóló döntés után néhány hónappal született – ugyanazon kormány két döntéséről van szó.

3. Közép- és Észak-Európában a legnagyobb energiamennyiséget a fűtésben használják fel. Egy olyan program, amely célul tűzi ki ennek az energiafelhasználásnak a csökkentését egyidejű költségcsökkentéssel, mint pl. a dán példa a napenergiával támogatott távfűtés mutatja, ésszerű lett volna. A kormányzat azonban majdnem az összes támogatási eszközt, így elsősorban a megújuló energiatörvény szerinti támogatást, érthetetlen okokból a villamos energiatermelés ún. megújuló energiaforrásokból való átállítására fókuszálta- és ehhez a legkevésbé alkalmas technológiákat választotta ki. Emellett a rossz döntés mellett a mai napig kitartanak minden eddigi károkozás ellenére.

4. A megújuló energiatörvény szubvencióin kívül a kormányzat a háztartások fűtésének energiafogyasztását rendeletekkel és törvényekkel kívánja befolyásolni. És az energia megtakarítási rendelettel (EnEV) ismételt és célzottan a legkevésbé alkalmas és különösen drága szanálási megoldást részesítették előnyben: A házak homlokzatainak hőszigetelését.

Az épületfizikai szakemberek számára ennek az intézkedésnek a hatásossága a negyedik vagy ötödik helyen van a tetőszigetelés, a pincefödém szigetelése, a fűtésrendszer korszerűsítése és az új ablakok beépítése után. Erre a csaknem hatástalan szanálási eljárásra a félrevezetett és rossz tanácsokkal ellátott háztulajdonosok milliárdokat költenek el – valójában ez a hőszigetelés gyártók konjunktúráját segítő program ami sem az energia megtakarítást sem a klímavédelmet

nem szolgálja. Ennyiben ez az energiaváltási törvény egyik tipikus intézkedése.

5. A kormányzat az energiaváltással az tervezi, hogy az ország villamos energiaellátását 2025-ig 40%-ban és 2035-ig 60%-ban az ún. megújuló forrásokból biztosítja. Az ehhez „elfelejtett”, nem létező tárolás erőművek jelentik a tervezők legnagyobb kudarcát. Ehhez járul még egy alapvetően rossz feltételezés: Az atomerőmű-kiszállás után a szükségszerűen fennmaradó „hagyományos” erőműi kapacitást elsősorban alacsonyabb emissziójú gázerőművekkel kell megvalósítani.

A gázerőművek azonban drágán termelik a villamos áramot és nem alkalmasak az alapterhelés ellátására. Teljesítményüket az ún. csúcsidőszakban- elsősorban a déli órákban – kell értékesítsék ahhoz, hogy gazdaságosak legyenek. Ezt a piaci modellt az energiaváltási törvény lerombolta, miután a magasan szubvencionált napenergia dömping áron elárasztja a hálózatot, ezzel a gázerőművek veszteségessé válnak. Számos – köztük legkorszerűbb- berendezés már leállításra került, és továbbiak leállítására adtak be kérvényt. Új beruházásokra már nem is lehet gondolni. Ugyanez fenyegeti a köszöntüzelésű erőművek, sőt a kevés szivattyútárolós erőmű gazdaságosságát is.

Ezzel az energiaváltás tervezői a legfontosabb eszközükkel az energiaváltási törvénnyel nem érték el mást, mint az eddig működőképes német villamos energiagazdaság egyik működőképes részének csődbevitelét, és a hálózat stabilitásának fenntartásához és az ő energiaváltásukhoz is elengedhetetlenül szükséges hagyományos erőműi kapacitásokat középtávon lerombolták.

6. A tengeri szél erőmű parkok esetében a kormány az eddigi kiépítési céljait, azok elérhetetlenségének meglepő belátásával, jelentősen visszavette. Most azonban a magas költségek fenyegetnek az avval járó haszon nélkül, miután a kábeles összeköttetések szükségtelenné válhatnak. Ezenkívül egy korábban már megépített tengeri szél erőmű park teljesítménye 2013 októbertől óta drámai módon lecsökkent; a hiba okait még keresik. Egyébként a tengerre telepített szélkerekek nem mutattak fel lényegesen több teljes terhelésű órát, mint a szárazföldre telepítettek, ami a drága berendezések létesítésének indoka volt. A felelősség az időjárásé, mivel szemmel látható az a tény, hogy Schleswig-Holstein és a Német Öböl időjárása megegyezik. Az egész energiaváltás döntő támasza ezért komoly gyengeségekkel bír. Komoly tervezésről nem beszélhetünk.
7. Egy ultra magasfeszültségű hálózat tervezett kiépítése több szempontból is alkalmatlan. Nemcsak drága, de értelmetlen is. Értelmetlen, mivel az evvel Északról Dél-Németországba szállítandó szélenergia extrém módon ingadozik és újra és újra napokra sőt hetekre kimarad. Ez az áram az így „ellátott” délnémet államok, azok ipara és polgárai számára használhatatlan. A tervezett vezetékek azért is túl drágák, mert a maximálisan lehetséges szélenergiára méretezik őket, ami az időjárás miatt csak ritkán fordul elő. Ez a túlméretezés szükségtelen többletkiadást jelent. Ezeknek az amúgy is használhatatlan teljesítmény csúcsoknak a levágása a szélkerekek leállításával és ennek következményeként a vezetékek lényegesen kisebb csúcsteljesítményre való tervezése lenne az egyedüli ésszerű megoldás. Ez a drága tervezési hiba még nem került visszavonásra.
8. Az energiaváltás tervezői megszabták az energiahatékonyság növelésének éves célértékeit, amelyek lényegesen meghaladják az eddigi sokéves eredményszámokat. A javulási folyamat ehhez feltételezett jelentős gyorsításához adott indoklás egyike sem állja meg a helyét. Ez csak azt bizonyítja, hogy nem ismerik a gazdaság fajlagos energiafelhasználásának alakulását – különösen pedig az elérhető javítások szisztematikus csökkenésének okait. A célleírányzatok irrelevánsak és senki sem fogja betartani őket.
9. A saját energiaellátás sok vállalat számára már régóta magától értetődik, különösen ott ahol a termelés hulladékaként éghető gázok keletkeznek. Ezen kívül sok vállalat nagy teljesítményű szükség áramforrással is rendelkezik. Az energiaváltással megemelkedett áramárak sok vállalkozásnál vezettek a saját áramellátás megerősítéséhez vagy újonnan való felállításához a

további áremelkedések megelőzésére. A rendszeres politikai állásfoglalások a feltétlenül kívánatos decentrális áramellátás állítólagos hasznáról a vállalatok felé azt a bizonyosságot közvetítették, hogy ezekre az egyedi kezdeményezésekre pozitívan tekintenek és elismerik őket.

Ez egy tévedés: A kormány ezzel ellentétes irányban halad. A saját áramellátás hirtelen nem szolidáris, mivel az üzemeltetők evvel kivonják magukat az energiaváltozási törvény befizetési kötelezettsége alól – aminek eredményeképpen a többieknek még többet kell fizetniük. Az újonnan létesített berendezések esetében ezért a jövőben meg kell fizetni az energiaváltozási törvény szerinti hozzájárulásokat. Az energiapolitika mindennemű megbízhatóságának megszűnését a 14. pont is leírja.

10. Megbocsáthatatlan a német kormány 2011 óta megvalósított energiapolitikájának kíméletlensége a szomszédos országokkal szemben. Az energiafordulat jelentős zavarokat és komoly gazdasági károkat okozott Svájcban de Ausztriában, Lengyelországban és Hollandiában is. Így Svájcban a vízerőművek az energiaváltó törvény szerint szubvencionált dömping áramár miatt létükben vannak fenyegetve. A német energiaváltás tehát a szomszédos ország éppen legjobban környezetbarát áramtermelőit sújtja. Várhatóak és elkerülhetetlenek az ellenintézkedések.

11. A kormány láthatólag csak 2014 elején értette meg, hogy energiapolitikája Európa második legmagasabb áramárához vezetett, és ez szisztematikusan elüzi az országból az energia intenzív iparágakat. A beruházások több éve világosan dokumentált visszafogása, amelyeket a leírások lényegesen meghaladnak senkinek sem tűnt fel. Az elvándorlási folyamat már elindult. Most megkísérlik, hogy az ipar legalább részlegesen mentesüljön az energiaváltási törvény miatti további áramár emelkedések hatásától. Ezzel az ipar helyzete ugyan tovább romlik, de lassabban. Az ipartalanítás tehát tovább folytatódik.

Első sorban az energiaváltási törvény által különösen támogatott áramtermelésre szolgáló biomassza termelés, valamint a szélerőművek, amelyek a hagyományos erőművekkel összehasonlítva 370 szoros (szélerőmű)- től 12 400 szoros (biomassza ültetvény az áramellátáshoz) területet foglalnak el 1kilowattóra áram előállításához, és ezek hatalmas mértékű kiépítése éppilyen hatalmas környezeti problémát jelent, ami szintén a kezdetektől fogva ismert volt. Az erősen támogatott biomassza ültetvények a monokultúra miatt a fajták sokféleségét befolyásolják és a talajvizet nitrátokkal szennyezik, a szélerőmű parkok a táj elcsúfítása mellett madarakat és denevéreket ölnek meg és károsítják az emberek egészségét és újabban nagyobb erdőfelületek kivágását jelentik.

Az utóbbi a kormánynak azon szélerőmű offenzívájának a következménye, amely felszólítja a német szövetségi államokat erdeik fokozottabb használatára a szélerőművek létesítése során. Ez a politika az ún. klímavédelem nevében országunk környezetét eddig még soha nem létező mértékben rombolja szét. Az ezen politika ellen indított kétségbeesett harc ami majd 1000 polgári kezdeményezésben testesül meg a berlini döntéshozóknál még nem érte el hatását. Ez már nem hiba, hanem a környezet politikai okokból való célzott lerombolása.

12. Az energiaváltási politika egy alulról felfelé irányuló eddig ismeretlen mértékű újraelosztáshoz vezetett. Ez a hatás is ismert volt a kezdetektől fogva – és ezért tudatosan számoltak vele, sőt akarták is. Az újraelosztás legerősebb hatása a fotovoltaiikus termelés támogatása, amely berendezések többnyire családi házak és mezőgazdasági épületek tetején létesültek. A háztulajdonosok profitját az energiaváltási törvény szerinti befizetések útján a bérházak lakói állják az áramszámláikban.
13. De szél erőműparkkal is sok pénzt lehet keresni, ami a tervezők, a létesítők, a szolgáltató cégek- és ha nem lettek megtévesztve vagy becsapva- a szélkerekek üzemeltetőinek zsebébe kerül. Ezt a pénzt is az áramfogyasztók fizetik. Ugyanez a helyzet a szabadban felállított fotovoltaiikus berendezések esetében. Ezen újraelosztás során figyelemre méltó, hogy minden párt szociálpolitikusa hallgat, pedig ők különben minden igazságtalanság és hátrányos szociális

megkülönböztetés esetén igen szenvedélyesen szólalnak meg.

- 14.** A kormány soha nem választotta az egyetlen elfogadható utat, az új, hibásnak felismert szabályok ismét a bevált régi szabályokkal való helyettesítését. Mindig új javító szabályokat adtak ki, amelyek éppúgy rendszeresen „előre nem látható” mellékhatásokkal és következmény károkkal jártak.

Az energiagazdálkodás területén kiadott törvényi és rendeleti áradatnak volt még egy további, alapvető mellékhatása: Minden energiaipari berendezés különösen az új építésű erőművek beruházásának megbízhatóságát lerombolta. A hosszú távú beruházások, amelyek megtérülése 20-30 év, ugyanilyen távú üzleti alapokkal kell rendelkezzenek. Ha azonban a feltételek valójában majdnem minden évben megváltoztatásra kerülnek, meghal minden beruházási szándék. Most pont ez a helyzet. A kormánynak az eddigi tervgazdasághoz vezető útján a következő megoldás várható: A meg nem született, de szükséges beruházások kiváltása állami erőművekkel – és ez egy további lépés az energiaszektor államosítása felé.

2014. 11. 12.